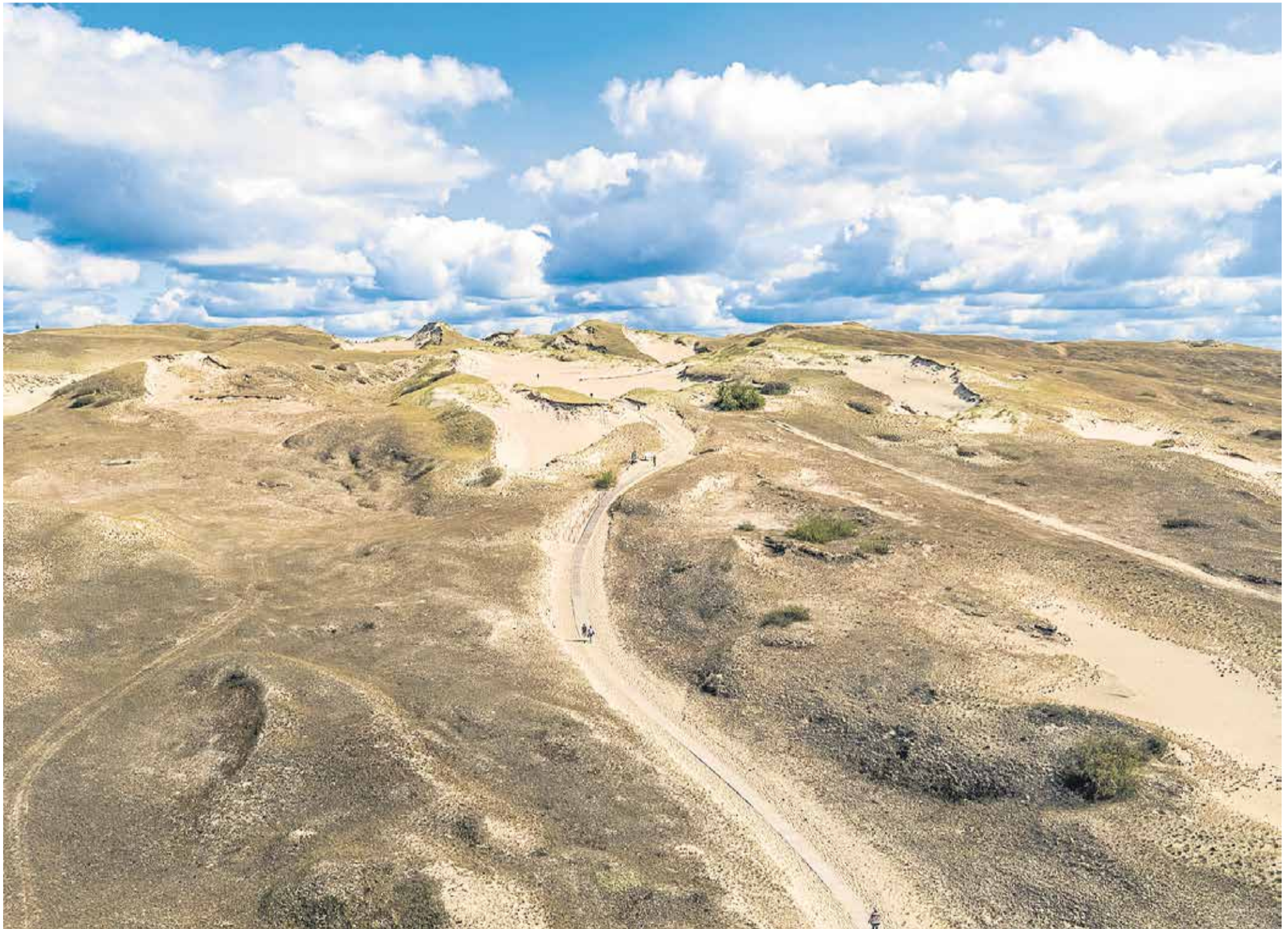

Vejrhaner, klitter og skarver

Der er ikke så langt fra Danmark til den lange sandtunge på den anden side af Østersøen. Alligevel er området næsten ukendt for de fleste danskere

For 300 år siden dækkede flyvesandet en fiskerby. Indbyggerne flyttede længere sydpå og grundlagde de to småbyer Pervalka og Preila. Det otte kilometer lange område, hvor den begravede landsby lå, er nu nationalpark og kaldes de grå eller døde klitter.

Tekst og foto: Gunilla Heick
redaktion@nordjyske.dk

Det Kuriske Næs er en landtunge på næsten hundrede kilometer, dannet i den sidste istid. Bredden veksler mellem 500 meter og fire kilometer. Næsset er landfast med russiske Kaliningrad og strækker sig derfra nordpå til Smiltyne, der ligger tæt på Klaipeda. Den sydlige halvdel af tungen tilhører Kaliningrad, den nordlige Litauen.

Færgen fra den gamle havn i Klaipeda tager os på fem minutter over til Smiltyne. Den er fyldt med cyklister og fodgængere - næsset er perfekt for cykelturister. Bilerne er nødt til at tage en anden færg fra den ny havn, der ligger lidt længere sydpå.

I Smiltyne gør vi et kort besøg på havmuseet, der huser allehånde slags fisk og skild-

padder. Vi ser også et imponerende delfinshow. Man kan have delte meninger om dresserede delfiner, men publikum med de mange børnefamilier klapper og hujer højlydt, når de kloge dyr laver saltoer og maler billeder.

Fra Smiltyne bevæger vi os sydpå til Juodkrante med godt 700 indbyggere. Lige uden for landsbyen ligger en dal, der er fyldt med storskarver. Træerne lyser gråhvide, når vi står på udsigtsplatformen og spejder ud over området. 65.000 mennesker kommer hvert år hertil for at kigge på skarvkolonien - den er en stor turistattraktion. Foruden skarver yngler også mange fiskehejrer i dalen.

I Juodkrante møder vi en entusiastisk ornitolog, finske Krister Castrén. Han er tillige Finlands æreskonsul i Klaipedaregionen.

- Man har talt op til 5000 skarver, der har

forladt dalen på en halv time en tidlig morgen for at flyve op til kanalen ved Klaipeda og fiske, fortæller Krister Castrén.

- Jeg er nok en af meget få personer her i området, der kan lide skarver, fortsætter han lidt provokerende.

Men samtidig er det tydeligt, at han mener det. Skarven er en interessant fugl, som det har været givende at studere.

- Og hvem siger, at det kun er mennesker, der har ret til naturen? Desuden er det utrolig smukt at betragte de store flokke af skarver, når de flyver ind over lagunen og fisker, siger Krister Castrén.

Han har skrevet et digert værk om fuglelivet på næsset, "Birds of the Curonian Spit". Bogen er et resultat af nitten års virke som ivrig ornitolog. Omfattende notater plus forfatterens egne fotografier er blevet til en 430 sider tyk bog. Et imponerende værk, det

første som indgående beskriver fuglelivet på det Kuriske Næs.

Vil man opleve de mange trækfugle, der mellemlander på Det Kuriske Næs forår og efterår, skal man lidt længere sydpå. Det store solur uden for næssets "hovedstad" Ni-da er nemlig det perfekte sted for ornitologer.

Herfra har man en milevid udsigt over det storblåede klitlandskab. Soluret står på Parnidis, en 52 meter høj vandrekliit. Mange turister og skoleklasser opsøger stedet. Der er bilvej helt frem til soluret - et stort plus for både ornitologer og andre.

En ældre herre står et lille stykke fra soluret og frembringer smukke toner på sin violin. Vi får at vide, at han er en pensioneret, professionel orkesttermusiker, der en gang imellem kommer hertil for at spille.

En anden, endnu mere berømt herre, lag-

på Det Kuriske Næs

Litauen er kendt for sin træskærerkunst. I Juodkrante ligger Heksesnes høj med 80 store træskulpturer, der forestiller figurer fra litauiske legender og sagaer.

Færgen mellem Klaipeda og Smiltynė varer kun fem minutter. Den er fyldt med cyklister og fodgængere.

Typisk Nida-arkitektur i rødt, blåt og hvidt. Byen er kendt for sine mange vejrhane. Dem skulle alle fiskere før have på deres både, så myndighederne kunne kende dem.

de vejen forbi Parnidis i 1965. Det var den franske filosof Jean-Paul Sartre, der sammen med Simone de Beauvoir var på besøg i Sovjetunionen, og i den forbindelse kom hertil fra Kaliningrad. Han blev så betaget af områdets skønhed, at han beskrev oplevelsen "som at stå ved himlens port". For et par år siden rejste kommunen en statue af Sartre nær soluret. Bronzefiguren kæmper sig frem over klitten i strid mod vind.

Kigger man sydpå fra Parnidis, er der kun et par kilometer til grænsen mod Kaliningrad. Et bælte af fyrreskov markerer stedet. Faktisk er tre fjerdedele af næsset dækket af fyr. Størstedelen af Det Kuriske Næs er nationalpark.

Nida er en hyggelig lille by med 1650 indvånere. Den er administrativt centrum for Neringa kommune, der består af de tre lidt større samfund på næsset - Smiltynė, Juod-

krante og Nida, plus de to små landsbyer Pervalka og Preila.

De to sidstnævnte opstod for 300 år siden. Før den tid boede der mennesker i en fiskerby uden for Juodkrante, men den kraftige vind blæste hele tiden sand ind over den. Til sidst gav indbyggerne op og flyttede længere sydpå, hvor de grundlagde to nye landsbyer, Pervalka och Preila.

Det otte kilometer lange område, hvor den begravede landsby lå, kaldes de grå eller døde klitter, og er nu nationalpark.

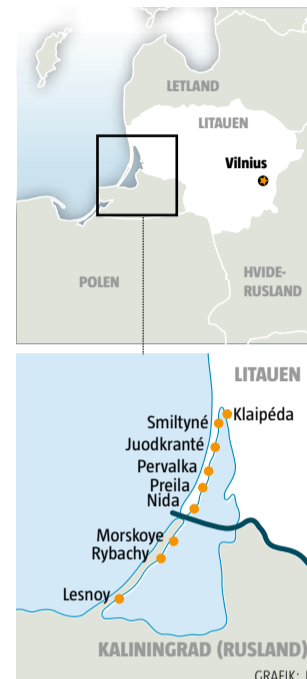
Vi vandrer langs strandpromenaden i Nida og beundrer de mange vejrhane, som har deres egen historie. I 1844 besluttede myndighederne, at alle fiskeskibe skulle have en vejrhane på masten, så man kunne kende dem igen og kontrollere fiskeriet. Hver by fik deres egen farve og symbol. I årenes løb har erhvervsfiskerne forfinet

Skarverne har ødelagt adskillige træer udenfor Juodkrante. Men de tiltrækker mange turister - 65.000 per år!

En pensioneret, professionel orkestermusiker kommer jævnligt til soluret og spiller - bare sådan.

Det Kuriske Næs

■ Vejen til Det Kuriske Næs er forholdsvis enkel. Både Air Baltic og SAS flyver via Riga til Palanga. Fra lufthavnen i Palanga går der bus til Klaipeda. En anden mulighed er færgen fra Karlshamn i Sverige til Klaipeda.

■ Vil man spise typisk litauisk i Nida, kan jeg som forrest anbefale kold rødbedesuppe, lavet af kefir og serveret med kogte kartofler. Som hovedret Litauens nationalspise Cepelinai: store boller af revne kartofler, med indbagt fars, serveret med ristede bacontern og smetana. Prøv at drikke kvass til maden. Et godt spisested er Kavine Kursis tæt på havnen.

■ Litauen er kendt for sin flotte træskærerkunst. Nær Juodkrante, et stykke inden i skoven, ligger Heksesnes høj (Raganų Kalnas på litauisk). 80 store træskulpturer af trolde og figurer fra litauiske sagn og eventyr gør vandringeren til en speciel oplevelse.

■ Læs mere på <http://visitneringa.com/en>

vejrhanerne med egne figurer, således at de fortæller om fiskerens familie, fremgange på havet og økonomiske status.

Et af de pittoreske træhuse i Nida rummer et ravmuseum, hvor man foruden at beundre store ravklumper også kan teste ravlikør.

I den nordlige ende af Nida ligger et sommerhus, som forfatteren Thomas Mann i 1930 købte til sig og sin store familie. Huset fungerer nu som museum og kulturcenter. Førstesalen indeholder hans arbejdsværelse med en smuk udsigt over lagunen. "The Italian view", kaldte han den.

Den sidste eftermiddag i Nida sejler vi en tur med skibet Austėja. Kapten Romas Šležas tager os og en flok andre turister med for at se Parnidis og de andre klitter fra søsiden. Langs med skråningerne er der mange dyrespor, og kaptajnen fortæller at han tit ser rådyr, vildsvin og ræve. En eneste gang

har han set en elg - der findes faktisk en lille koloni elge på næsset.

Lagunen er om vinteren tit dækket af is - passagen oppe ved Smiltynė er så smal, at der strømmer meget lidt saltvand ind fra Østersøen. Brakvand fryser nemmere. Temperaturen kan nå ned til minus 15 grader på lagunesiden, mens saltvandet bevirker at Østersøensiden sjældent bliver koldere end et par minusgrader.

Det Kuriske Næs kom med på listen over Unescos verdensarv i år 2000. Hvis man vil opleve fred og ro, pittoreske fiskelejer og et rigt fugleliv, er næsset et ægte smørhul. Der er endnu ikke så mange turister fra de nordiske lande, der finder vej hertil - de fleste kommer fra Litauen, Letland, Rusland og Tyskland.